

УДК: 346.54: 346.563

DOI 10.37772/2518-1718-2021-4(36)-20

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті були розглянуті окремі аспекти правових питань фінансової підтримки малого та середнього підприємства, що здійснюється шляхом реалізації державних програм, в тому числі, пільгового кредитування. Автором зроблено висновок, що наведені у роботі форми підтримки необхідно використовувати саме через систему державних органів й організацій, органів місцевого самоврядування й організацій, які повинні існувати реально, а електронні (віртуальні) портали для надання послуг мають діяти в доповнення до реальних.

Ключові слова: мале та середнє підприємництво, кредитування, державна підтримка, стимулювання підприємства.

Постановка проблеми. Формування державної політики щодо підтримки малого та середнього підприємства (далі – МСП) потребує врахування світових напрацювань у напрямі правового регулювання й економіко-управлінського обґрунтування певних форм підтримки.

Крім того, у межах глобалізованого ринку, а також беручи до уваги прагнення України наблизити національне законодавство до права ЄС, не можливо створювати механізми підтримки МСП без адаптації до світових стандартів, тобто слід винаходити механізми, подібні до загальноприйятих. Звісно, орієнтирами при цьому можуть бути міжнародні документи, у тому числі Європейська хартія малих підприємств [1].

Метою дослідження є здійснення комплексного аналізу фінансових засобів підтримки малого та середнього підприємства, що надається державою, в особі органів державної влади та місцевого самоврядування, з урахуванням принципів права Європейського Союзу та актуальних національних та міжнародних програм підтримки підприємства в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правовий аналіз окремих засобів державної підтримки малого та середнього підприємства здійснювали такі науковці як Н. М. Внукова [2], С. В. Глібо [3], А. М. Любчик, І. В. Подрез-Ряполова [4], А. Т. Завадська [5] та інші. Разом з цим, у даній роботі буде проаналізовано питання реалізації фінансової підтримки малого та середнього підприємства з урахуванням актуальних державних програм.

Виклад основного матеріалу. В першу чергу, зупинимося на деяких напрямках діяльності, сформульованих на підставі Європейської хартії малих підприємств, а саме:

1) поліпшення доступу в режимі «онлайн» до інформресурсів;

2) оподаткування й фінансові питання;

3) посилення технологічного потенціалу малих підприємств;

4) заохочення до використання успішних моделей електронного бізнесу й забезпечення найбільшої підтримки малого бізнесу.

Зауважимо, що наведені принципи державного регулювання малого й середнього бізнесу вивчалися науковцями та розглядалися в системі правових, організаційних, адміністративних, регулятивно-контролюючих заходів держави й системи державної підтримки і стимулювання, спрямованих на розвиток малого й середнього бізнесу, які не передбачають усунення конкуренції, а забезпечують стимулювання інвестицій та інноваційного підприємства, що на нашу думку, є виправданим.

Звернімо увагу, що у проєкті Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємства в Україні» від 04.12.2014 р. № 1256 (далі – проєкт Закону № 1256) в ч. 3 ст. 7 до державної підтримки, в тому числі, відносяться: фінансово-кредитна і кредитно-гарантійна, інформаційно-консультативна та інфраструктурна.

Видається, що така класифікація породжена галузевою підтримкою МСП, при цьому акценти не ставилися на технологічній перебудові виробництва

та інноваційній діяльності, але в сучасних умовах таке бачення структури державної підтримки є імперативом, що дозволяє їх вважати напрямми дій в державній економічній політиці.

Зауважимо, що напрями державної політики у сфері підтримки діяльності МСП повинні класифікуватися відповідно до тих, які закріплюються статтею 10 ГК України «Основні напрями економічної політики держави». У той же час у наукових джерелах напрями відповідають найбільш важливим сферам господарських відносин, яким в першу чергу слід приділяти увагу з боку держави [6, с. 42]. Проте можливий й інший варіант: перелік напрямів визначається як загальна диференціація основних видів економічної політики, що не виключає деталізації кожного з вказаних напрямів на більш конкретні сфери [7, с. 26]. Однак, що стосується МСП, то, на нашу думку, напрями державної політики у сфері підтримки діяльності МСП, передбачені в Законі України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. № 4618-VI і проєкті Закону України № 1256, необхідно узгодити теоретично між собою, а також із напрямками економічної політики, зафіксованими ГК України.

Для визначення в подальшому поширеності застосування окремих засобів підтримки МСП розглянемо їх форми, які відповідають певним групам засобів і вказані в Законі України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» і в проєкті Закону України № 1256, й доступну для аналізу практику застосування відповідних форм (видів) державної політики.

Передусім зауважимо, що до таких форм належать ті, які згадані у статтях 14, 16, 18-22 Закону «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». Відповідні форми можуть реалізовуватися за допомогою засобів, інструментів, які, при наданні державної допомоги, застосовуються на різних рівнях (державному, місцевому та регіональному) системи державних органів і органів місцевого самоврядування.

Однією із затребуваних й ефективних форм підтримки є фінансова державна підтримка МСП. Продовжуючи висвітлення окресленого питання, наголошено, що державна фінансова підтримка МСП за методами науковцями поділяються на такі види:

– опосередкована: за рахунок пільгового оподаткування, пільгового кредитування, надання державних гарантій та поручительств, впровадження держзамовлень і держзакупівель, особливостей амортизаційних відрахувань;

– адресне фінансування: формування початкового капіталу, підтримка інноваційних розробок, підвищення професійної підготовки кадрів;

– використання лізингу як особливого виду інвестиційної діяльності;

– стимулювання кредитування кредитними спілками (кредитні спілки мають потенційні можливості надавати кредити своїм членам для розвитку їх підприємницької діяльності та як джерело фінансування МСП [8, с. 11]) [9, с. 9–10].

Відмічається, що підтримка з боку фінансово-кредитної системи відображає, по суті, фінансово-економічні відносини між державою й ринковими суб'єктами з приводу перерозподілу коштів [10, с. 17].

Зауважимо, що основними видами фінансової державної підтримки (окремими засобами) згідно з ч. 2 ст. 16 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» є:

1) часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проєктів суб'єктів малого й середнього підприємництва. Як приклад можна навести Український фонд підтримки підприємництва, одним із основних завдань якого виступає часткова сплата відсотків за виданим підприємствам кредитом установами банку;

2) часткова компенсація лізингових, факторингових платежів і платежів за користування гарантіями;

3) надання гарантії та поруки за кредитами суб'єктів малого й середнього підприємництва. Наприклад, програма ЄС «Механізм прямої підтримки МСП в рамках поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (далі – ПВЗВТ)», виконавцем якої є Європейський банк реконструкції та розвитку, спрямована на спрощення доступу до фінансування МСП шляхом надання гарантій за кредитами;

4) надання кредитів, у тому числі мікрокредитів, для започаткування й ведення власної справи;

5) надання позик на придбання і впровадження нових технологій. Зокрема, Державна інноваційна фінансово-кредитна установа у статуті передбачила, що вона утворена з метою здійснення фінансової підтримки інноваційної діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності, підтримки малого й середнього бізнесу в науково-технічній та інноваційній діяльності [10];

6) компенсація витрат на розвиток кооперації між суб'єктами малого й середнього підприємництва і великими підприємствами. Цей вид підтримки не регулюється нормами прямої дії;

7) фінансова підтримка впровадження енергозберігаючих й екологічно чистих технологій, як-от програма з кредитування мікропідприємств, малих і середніх підприємств України за пріоритетними галузевими напрямками, згідно з якою кредит надається підприємствам, діяльність яких пов'язана з енергоефективністю, енергозбереженням, із зеленим туризмом тощо.

Тотожні засоби фінансової підтримки повністю відображені в проекті Закону № 1256, який додатково передбачає підтримку участі МСП у програмах регіонального розвитку.

Таким чином, перелічені засоби фінансової державної підтримки переважно належать до сфери діяльності суб'єктів ринків фінансових послуг, а отже, потрібно внести певні зміни до законодавства, що регулює ринки фінансових послуг. Наведене пояснює, чому чинні закони України не надають інтегрованого в систему господарсько-правового регулювання діяльності МСП переліку відповідних послуг суб'єктів фінансово-кредитної підтримки. Щоправда, науковці роблять спроби на теоретичному рівні узагальнити таких суб'єктів, а саме: банки; небанківські кредитні установи: кредитні спілки, венчурні компанії, гарантійні установи, страхові компанії, фонди підтримки підприємництва різних форм власності, товариства взаємного страхування та кредитування, інвестиційні центри, недержавні пенсійні фонди, фонди громадських об'єднань [10, с. 18]. Проте більшість цих суб'єктів не має спеціальних функцій, виконання яких сприяє підтримці МСП, крім окремих випадків утворення виключно для підтримки підприємництва.

Додатково необхідно встановити особливості фінансової підтримки МСП залежно від суб'єкта, галузі економіки, державних пріоритетів, гендерної політики та ін.

Наступною, не менш важливою для ефективної реалізації фінансової підтримки, формою державної політики, є інформаційна державна підтримка суб'єктів МСП, у тому числі підприємців, яку необхідно розглядати окремо від підтримки інфраструктури МСП і яка може здійснюватися згідно зі ст. 18 Закону «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» шляхом:

1) створення й забезпечення функціонування інформаційних систем, інформаційно-телекомунікаційних мереж. На сьогодні найбільш розгалужена інформація, що може бути що стане у нагоді МСП, знаходиться на сайті Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Фактично МСП може дізнатися про такі корисні сервіси для започаткування й ведення бізнесу [12]: Opendatabot, YouControl, Taxer, SMS Маяк, Бізнес-калькулятор, Податковий борг, Державні закупівлі, ProZoggo, Електронний кабінет платника податків, надання адміністративних послуг підприємцям онлайн, надання державних послуг бізнесу. Проте аналітична й статистична інформація для МСП відсутня, тому малим і середнім підприємствам слід самостійно звертатися до ресурсів Держстату й вираховувати необхідні показники діяльності МСП по галузях, бо іншої інформації для формування стратегії підпри-

ємств взагалі немає. Щоправда, у розділі «Статистичні та інформаційні матеріали щодо стану та розвитку малого і середнього підприємництва» [13] презентується інформація лише щодо двох аналітичних оглядів, які здійснено за кошти іноземних організацій: 1) дослідження USAID ЛЕВ: Щорічна оцінка ділового клімату (ABCA, Annual Business Climate Assessment); 2) дослідження ПРООН: Жінки та чоловіки на керівних посадах в Україні: відкриті дані ЄДРПОУ. У той же час необхідно брати до уваги інформацію, що є на сайті Державної служби статистики України щодо статистичних даних МСП [14];

2) надання інформації про:

– стан виконання державних, регіональних і місцевих програм розвитку МСП;

– стан розвитку МСП (відповідний напрям розглядався тільки у 2016–2017 рр. USAID при реалізації програми «Лідерство в економічному врядуванні» [15], тобто такий аналіз стану розвитку МСП не здійснюється регулярно);

– об'єкти інфраструктури підтримки МСП. При наявності такого напрямку інформування МСП на сайті Міністерства розвитку громад та територій України відсутній розділ про об'єкти інфраструктури МСП, а посилання на регіональний рівень передбачає тільки надання прикладу формування «Агенції регіонального розвитку» в окремих областях;

– іншої інформації. Наприклад, європейський проєкт «Мережа центрів підтримки бізнесу в Україні», який фінансується Європейським банком реконструкції та розвитку, має на меті створення функціональної та ефективної системи консультативних послуг для МСП, створення центрів підтримки бізнесу, що надавали б певну необхідну інформацію МСП, підвищення рівня інформованості МСП про галузеві ноу-хау.

У той же час, незважаючи на наявність розділу «Сприятливі умови для бізнесу» [16] на сайті Мінекономіки, на ньому фактично не надається повної інформаційної допомоги бажаним започаткувати бізнес, оскільки сформульовані бізнес-кейси мають обмежене галузеве застосування й не поширюються на всі адміністративно-територіальні одиниці, а також не розглядають у сукупності фінансову підтримку для реалізації бізнес-кейсів.

Державна програма «5-7-9» пропонує часткову компенсацію процентної ставки за кредитом у гривні у комплексі з механізмом часткових кредитних гарантій для вирішення проблеми браку забезпечення та недостатньої кредитної історії. Програма впроваджується утвореним при Міністерстві фінансів України, Фондом розвитку підприємництва (колишній Німецько-український фонд) через мережу банків-партнерів у партнерстві з Мінекономіки та Офісом розвитку малого і середнього підприємництва з

метою запобігання виникненню та поширенню, локалізації та ліквідації спалахів епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом SARS-CoV-2, а також для запобігання та подолання їх наслідків.

Шляхом аналізу статистичної інформації десяти найбільших банків, було встановлено відсутність єдності умов надання кредитів, здійснення кредитування не в рамках єдиної програми, а за окремими кредитними продуктами банків, які можуть відрізнятися один від одного.

Разом з цим, як було зазначено вище програма впроваджується Фондом розвитку підприємництва через мережу банків-партнерів у партнерстві з Мінекономіки та Офісом розвитку малого і середнього підприємництва, але Мінекономіки на своїй сторінці [17], частково надає інформацію, в тому числі, сприяє самооцінці підприємців для розрахунку можливості одержати фінансову підтримку, але ця інформація не передбачає прямого контакту з консультан-

тами для вирішення проблемних питань. Та ж інформація існує на сайті Офісу розвитку МСП. Також не надається можливість отримати «живу відповідь» на сайті Фонду розвитку підприємництва.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можливо зробити висновок, що сучасна державна політика з підтримки МСП характеризується наявністю значної мережі фінансових засобів. Одним з найбільш актуальних з них, є надання пільгового кредитування. Разом з тим, спостерігається недостатнє інформаційне забезпечення процесу безпосереднього надання вказаної підтримки.

З огляду на це, необхідно констатувати, що з метою забезпечення економічної безпеки держави наведені форми необхідно використовувати саме через систему державних органів й організацій, органів місцевого самоврядування й організацій, які повинні існувати реально, а електронні (віртуальні) портали для надання послуг мають діяти в доповнення до реальних.

ЛІТЕРАТУРА

1. Європейська хартія малих підприємств, прийнята в рамках Європейського Союзу, схвалена Європейським Союзом 19.06.2000 р. ЕКСПЕРТНА ДУМКА: Приєднання до Європейської хартії малих підприємств – крок до реформування економіки / С. Коваль. Аналітика, коментарі експертів. 2005. 12 с.
2. Внукова Н. М. Формування інноваційних умов розширення доступу до фінансування підприємництва. *Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 14 квітня 2020 р.). С. 146 – 148.
3. Глібко С. В., Нетребченко Ю. В. Деякі способи підтримки малого та середнього підприємництва при кредитуванні банками. *Стратегії підприємницької діяльності в інтересах сталого розвитку малого і середнього інноваційного підприємництва* : зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 2 за матер. II круг. столу (м. Харків, 16 лист. 2020 р.) / за ред. А. В. Стріжкової. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. 196 с.
4. Любчик А. М., І. В. Подрез-Ряполова. Основні фактори стимулювання інноваційного розвитку України. *Право та інноваційне суспільство*. № 2 (15) 2020. С. 105–110.
5. Завадська А. Т. До питання підтримки стартапів на ранній стадії їх розвитку у Польщі та можливості залучення позитивного досвіду в Україні. *Актуальні проблеми господарської діяльності в умовах розбудови економіки Індустрії 4.0* : зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 4 за матеріалами круглого столу (м. Харків, 21 трав. 2021 р.) / за ред. О. О. Дмитрик, К. О. Токаревої. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 62–67.
6. *Хозяйственный кодекс Украины: Научно-практический комментарий/* под общ. ред. А. Г. Бобковой. Харьков: 2008. 1296 с.
7. *Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / за заг. ред. Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини*. 3-тє вид., переробл. і допов. Київ, 2012. 776 с.
8. Коцовська Р. Р. Фінансова підтримка кредитними спілками малого бізнесу : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01. Тернопіль, 2004. 20 с.
9. Бедринець М. Д. Фінансове забезпечення діяльності малих підприємницьких структур : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01. Ірпінь, 2004. 19 с.
10. Пивоваров М. Г. Стратегія розвитку малого підприємництва як складової національної економіки : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Запоріжжя, 2011. 37 с.
11. UA. ZAKON. Статут Державної інноваційної фінансово-кредитної установи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2000-p>.
12. UA.me.gov. Корисні сервіси для започаткування та ведення бізнесу. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3cf285fd-4331-4457-9b16-1c03e746ebc0&title=KorisniServisiDliaZapochatкуванняTaVedenniaBiznesu>.

13. UA.me.gov. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5f43eb87-a668-4ea4-9db3-b46a02c5a782&title=StatistichniTaInformatsiiniMaterialiSchodoStanuTaRozvitkuMalogoISerednogoPidprimnitstva>.
14. UA.gov. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
15. UA/DOCUMENTS. Щорічна оцінка ділового клімату в Україні: 2016. URL: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2015/LEV/ABCA2017/ABCA2016_full_report.pdf.
16. UA.me.gov. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Офіційний веб-сайт URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=112a480c-9492-4736-99ed-b0f3b1152c27&title=SpriiatliviUmoviDliaBiznesu>.
17. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

REFERENCES

1. Yevropeiska khartiia malykh pidpriemstv, pryiniata v ramkakh Yevropeiskoho Soiuzu, skhvalena Yevropeiskym Soiuzom 19.06.2000 r. EKSPERTNA DUMKA: Pryiednannia do Yevropeiskoi khartii malykh pidpriemstv – krok do reformuvannia ekonomiky / C. Koval. Analitika, komentari ekspertiv. (2005). [in Ukrainian].
2. Vnukova, N.M. Formuvannia innovatsiinykh umov rozshyrennia dostupu do finansuvannia pidpriemnytstva. *Konkurentospromozhna model innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy: materialy III Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii* (m. Kropyvnytskyi, 14 kvitnia 2020 r.), 146–148 [in Ukrainian].
3. Hlibko, S.V., Netrobchenko, Yu.V. (2020). Deiaki sposoby pidtrymky maloho ta serednogo pidpriemnytstva pry kredytuvanni bankamy. *Stratehii pidpriemnytskoi diialnosti v interesakh staloho rozvytku maloho i serednogo innovatsiinoho pidpriemnytstva: zb. nauk. pr. NDI PZIR NAPrN Ukrainy # 2 za mater. II kruh. stolu* (m. Kharkiv, 16 lyst. 2020 r.) / za red. A. V. Strizhkovoi. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy [in Ukrainian].
4. Liubchych, A.M., Podrez-Riapolova, I.V. (2020). Osnovni faktory stymuliuvannia innovatsiinoho rozvytku Ukrainy. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo*, 2 (15), 105–110 [in Ukrainian].
5. Zavadzka, A.T. (2021). Do pytannia pidtrymky startapiv na rannii stadii yikh rozvytku u Polshchi ta mozhlyvosti zaluchennia pozytyvnoho dosvidu v Ukraini. *Aktualni problemy hospodarskoi diialnosti v umovakh rozbudovy ekonomiky Industrii 4.0: zb. nauk. pr. NDI PZIR NAPrN Ukrainy # 4 za materialamy kruhloho stolu* (m. Kharkiv, 21 trav. 2021 r.). O. O. Dmytryk, K. O. Tokareva (Eds.). Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 62–67 [in Ukrainian].
6. Bobkova, A.H. (2008). Hozhajstvennyy kodeks Ukrainy: Nauchno-praktycheskyi kommentaryi. Kharkov [in Russian].
7. Znamenskyi, H.L., Shcherbyna, V.S. (2012). Naukovo-praktychnyi komentar Hospodarskoho kodeksu Ukrainy. Kyiv [in Ukrainian].
8. Kotsovska, R.R. (2004). Finansova pidtrymka kredytnymy spilkamy maloho biznesu. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ternopil [in Ukrainian].
9. Bedrynets, M.D. (2004). Finansove zabezpechennia diialnosti malykh pidpriemnytskykh struktur. *Extended abstract of candidate's thesis*. Iripin [in Ukrainian].
10. Pyvovarov, M.H. (2011). Stratehiia rozvytku maloho pidpriemnytstva yak skladovoi natsionalnoi ekonomiky. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Zaporizhzhia, [in Ukrainian].
11. UA. ZAKON. Statut Derzhavnoi innovatsiinoi finansovo-kredytnoi ustanovy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2000-p>.
12. UA.me.gov. Korysni servisy dlia zapochatkuvannia ta vedennia biznesu. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3cf285fd-4331-4457-9b16-1c03e746ebc0&title=KorisniServisiDliaZapochatkuvanniaTaVedenniaBiznesu>.
13. UA.me.gov. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy. Ofitsiyniy veb-sait. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5f43eb87-a668-4ea4-9db3-b46a02c5a782&title=StatistichniTaInformatsiiniMaterialiSchodoStanuTaRozvitkuMalogoISerednogoPidprimnitstva>.
14. UA.gov. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Ofitsiyniy veb-sait. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
15. UA/DOCUMENTS. Shchorichna otsinka dilovoho klimatu v Ukraini: 2016. URL: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2015/LEV/ABCA2017/ABCA2016_full_report.pdf.
16. UA.me.gov. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy. Ofitsiyniy veb-sait URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=112a480c-9492-4736-99ed-b0f3b1152c27&title=SpriiatliviUmoviDliaBiznesu>.
17. Ofitsiyniy sait Ministerstva ekonomiky Ukrainy. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

КОРЫТИН ДЕНИС

кандидат юридических наук, младший научный сотрудник
НИИ правового обеспечения инновационного развития
НАПрН Украины

ОСОБЕННОСТИ ФИНАНСОВОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

В статье рассмотрены отдельные аспекты правовых вопросов финансовой поддержки малого и среднего предпринимательства, которые осуществляются путем реализации государственных программ, в том числе, льготного кредитования. Автор сделал вывод, что приведенные в работе формы поддержки необходимо использовать именно через систему государственных органов и организаций, органов местного самоуправления и организаций, которые должны существовать реально, а электронные (виртуальные) порталы для предоставления услуг должны действовать в дополнение к реальным.

Ключевые слова: малое и среднее предпринимательство, кредитование, государственная поддержка, стимулирование предпринимательства.

KORYTIN DENYS

PhD, research Assistant of Scientific and Research Institute of Providing Legal
Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine

PECULIARITIES OF FINANCIAL STATE SUPPORT OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN UKRAINE IN MODERN CONDITIONS

Problem setting. The formation of state policy to support small and medium enterprises (hereinafter - SMEs) requires consideration of global developments in the direction of legal regulation and economic and managerial justification of certain forms of support.

In addition, within the globalized market, as well as taking into account Ukraine's desire to approximate national legislation to EU law, it is not possible to create mechanisms to support SMEs without adapting to global standards, that is, mechanisms similar to conventional ones should be invented. Of course, international documents, including the European Charter for Small Enterprises, can be a guide.

Analysis of recent researches and publications. Legal analysis of certain means of state support for small and medium enterprises was carried out by such scientists as N. M. Vnukova, S. V. Hlibko, A. M. Lyubchych, I. V. Podrez-Riapolova, A.T. Zavadska and others. At the same time, this paper will analyze the implementation of financial support for small and medium enterprises, taking into account current government programs.

The target of research is to conduct a comprehensive analysis of financial support for small and medium enterprises provided by the state, represented by public authorities and local governments, taking into account the principles of European Union law and current national and international programs to support entrepreneurship in Ukraine.

Article's main body. One of the most popular and effective forms of support is state financial support for SMEs. It is noted that the support from the financial and credit system reflects, in fact, the financial and economic relations between the state and market actors on the redistribution of funds.

The state program «5-7-9» offers partial compensation of the interest rate on the hryvnia loan in combination with the mechanism of partial credit guarantees to address the problem of lack of collateral and insufficient credit history. The program is implemented by the Ministry of Finance of Ukraine, the Foundation for Entrepreneurship Development (formerly the German-Ukrainian Foundation) through a network of partner banks in partnership with the Ministry of Economy and the Office for Small and Medium Enterprises to prevent, spread and eliminate COVID-19 disease caused by the crown virus SARS-CoV-2, and to prevent and overcome their effects.

By analyzing the statistical information of the ten largest banks, it was found that there is no unity in the terms of lending, lending is not within a single program, but for individual loan products of banks, which may differ from each other.

Conclusions and prospects of the development. Summarizing the above, it is possible to conclude that the current state policy to support SMEs is characterized by the presence of a significant network of funds. One of the most relevant of these is the provision of soft loans. At the same time, there is insufficient information support for the process of direct provision of this support.

In view of this, it should be noted that in order to ensure the economic security of the state, these forms should be used through a system of state bodies and organizations, local governments and organizations that must exist in reality, and electronic (virtual) portals for services should operate in addition to the real ones.

Key words: small and medium business, lending, government support, business promotion.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Коритін Д. С. Особливості фінансової державної підтримки малого та середнього підприємництва в Україні у сучасних умовах. *Право та інновації*. 2021. № 4 (36). С. 135–141.